

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

8. Olim cum quodam Religioso fuit mihi magna altercatio, an in cogitationibus venereis sit peccatum mortale, si voluntas non consentiat, positive, nec etiam positive dissentiat, sed tantum permissive ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

opus est, ut fiat abductio mulieris. Sed in casu nostro, dato quod adit violentia, non adest abductio; ergo talis copula non potuit inducere raptum formalem.

5. Et quidem, si vera esset, & sequenda opinio Patris Pellizzarii, sequeretur, quod qui habuisset copulam cum femina dormiente, & ideo commississet (ut ipse ait) raptum formalem, sequeretur, inquam, incurrisse in penas latas à Sacris Canonibus contra raptorem, stante opinione Lessij lib. 4. c. 3. dub. 9. n. 6. qui extendit penas raptorum ad illos, qui non traduxerunt de loco ad locum mulierem, sed tantum in loco violaverunt. Unde in nostro casu nimis durum potest videri propter copulam cum femina dormiente, sine alia vi illata, dicere penas incurri. Sed ego nolo harum opinionum Auctor esse: ideo viri docti iudicent.

RESOL. VIII.

Olim cum quodam Religioso fuit mihi magna altercatio, an in cogitationibus veneris sit peccatum mortale, si voluntas non consentiat positive, nec etiam positive dissentiat, sed tantum permittit se habere? Ex p. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 33.

§. 1. **P**artem affirmativam tuerentur Vasquez in part. 2. r. 1. disp. 108. c. 2. n. 1. Zumel in part. 2. qu. 74. art. 4. dub. 1. disp. 2. concl. 2. Valent. tom. 2. disp. 6. qu. 4. punct. 3. Lessij de iust. lib. 4. c. 3. dub. 15. n. 117. Bonac. de matr. qu. 4. punct. 7. n. 7. Becanus in sua Theol. schol. part. 2. tr. 2. c. 5. quest. 5. n. 4. Azor. tom. 1. lib. 4. c. 6. qu. 6. Sayrus in Clavi Regia lib. 8. c. 7. num. 3. & Curiel in part. 2. qu. 74. art. 8. dub. 2. §. 2. fol. mihi 493. Ratio est: nam tali in casu si non adest consensus formalis, adest tamen consensus interpretativus; sed consensus interpretativus æquivaleret formali. Ergo si consensus formalis in delectationibus veneris est peccatum mortale, etiam erit consensus interpretativus. Hæc opinio est probabilior.

2. Sed contrariam non falsam, ut ille Religiosus aiebat, sed probabilem cum Sanchez tom. 3. de matrim. lib. 9. disp. 45. num. 25. & Bonacina vbi supra numer. 8. esse existimo. Dico igitur non esse peccatum mortale, quando voluntas se habet negativè, non impediendo, vel non reprimendo motus, & tentationes, quas potest reprimere animum aliò diuerterendo; necessaria est enim positiva complacètia in motibus sensualitatis, ut imputentur ad peccatum mortale, cum non adit interpretativus consensus, quia non tenetur illam cogitationem expellere, quando non est periculum formalis & expressi consensus; sic Caietan. in summ. ver. delectatio. Philarchus tom. 1. p. 2. lib. 4. cap. 18. Herrera in 2. sent. disp. 33. quest. 7. concl. 2. Reginald. tom. 1. lib. 15. cap. ult. n. 65. & tom. 2. lib. 22. c. 2. num. 10. condit. 3. Petr. Lorca in p. 1. tom. 2. disp. 28. num. 62. cum Molfel. in summ. tom. 1. tract. 8. cap. 8. num. 43. & 45. Nauarr. in summ. cap. 11. numer. 12. Corduba in suo quest. lib. 1. cap. 2; dub. 10. ad 7. & aliis quampluribus apud Sanchez in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 2. num. 13. & apud Ioann. Salas in part. 2. tom. 2. disp. 6. sect. 3. numer. 25. Ratio, qua fulcitur hæc opinio, est ista. Nemo peccat mortaliter, nisi transgrediatur aliquod præceptum obligans ad mortale; sed hoc non fit in tali casu, quia tota obligatio, quæ potest esse in tali casu, oritur ex illo præcepto negatiuo, Non concupiscas. Sed hoc præceptum non obligat ad depellendam concupiscentiam, sed solum ad non consentiendum. Ergo sufficit non consentire, & solum negativè se habere. Confirmatur, quoniam, ut ait Lorca vbi supra, contingere potest, hos motus permitti propter iustam causam abque villa culpa, & in hoc conveniunt nobiscum Auctores primæ sententiæ. Ergo etiam si abque iusta causa

causa permittantur otiosè, vel ex causa veniali, non erunt peccatum mortale, quia quod per se malum est, propter nullum finem potest iuste fieri; si ergo aliquando contingit hanc promissionem esse licitam, ex genere suo non est mala.

3. Ad argumentum in contrarium respondetur. Quando æqualis obligatio est non permitendi, & non procurandi, consensus formalis, & interpretativus sunt æquales in malitia, & si vnus mortalis est, alter etiam est mortalis, non tamen est eadem obligatio non procurandi, & non permitendi cogitationes rerum turpium, & ideo consensus formalis potest esse mortalis, consensus interpretativus existente veniali; sic potest aliquis magis obligari ad non procurandam dignitatem, vel aliquid aliud, quam ad illud reiiciendum. Sic velle occidere hominem, est peccatum mortale contra iustitiam, sed non pascere illum in extrema necessitate, aliquando est peccatum veniale contra misericordiam, aliquando mortale contra eandem virtutem, aliquando verò est mortale contra iustitiam. Itaque non semper consensus interpretativus, & virtualis alienæ mortis, æquivaleret, nec ferè æquivaleret formali. Ita Salas vbi supra n. 33.

RESOL. IX.

An oscula, quæ fiunt ex delectatione sensibili ex illis consurgente abque alia sinistra intentione, & admisione alterius delectationis de aliquo actu luxurioso, sint peccata mortalia?

Et an in osculis, & talibus, & univèrsim in rebus veneris detur parvitas materia?

Et an inter solutos, quamvis eiusdem sint sexus sit semper mortale crimem osculari, & tangere ob solam veneram delectationem, ex huiusmodi actibus consurgentem, vel possit dari parvitas materia? Ex part. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 36.

§. 1. **N**onissimè negatiuam sententiam docet Franciscus Syluius in 2. 2. D. Thoma 3. 154. art. 4. conclus. 4. vbi sic ait: Vel delectatio quæ in osculis, & amplexibus sentitur, est merè sensualis, consistens in quadã proportionem & conformationem rei tactæ, vel visæ cum organo tactus, vel visus, ut non aliud sit, quam oblectatio de re blanda, leni, ac molli, vel tenera, quæ contingitur, aut pulchra, quæ videtur, abque alia cuiuscumque rei turpis delectatione. Vel est delectatio ita sensualis, ut quamvis non versetur circa fornicationem, habet tamen coniunctam carnis ac spirituum generationi seruientium commotionem. Tactus & oscula quæ fiunt cum sola priori delectatione, non videntur esse libidinosæ, ac per consequens nec peccata mortalia; quæ autem fiunt cum posteriori, libidinosæ, & mortalia sunt. Prius probari potest, quia non videtur esse libido veneræ, quando in actu secundum suam speciem non libidinosè, abest omnis cogitatio & intentio etiam implicita voluptatis veneræ; atqui amplexus & oscula non sunt secundum speciem suam libidinosæ, ut in corpore docet D. Thom. & in eis ponitur abesse omnis cogitatio & intentio veneræ voluptatis etiam implicita, seu interpretatiua; cum non alia sit delectatio quam quod res blanda, mollis, aut tenera; ergo eiusmodi oscula non sunt censenda simpliciter libidinosæ. Ita Syluius, & alij penes ipsum, quibus ego addo ex Societate Iesuy Comitolum in respons. moral. lib. 4. qu. 20. num. 6. & Ioannem Salas in 1. 2. D. Thom. 3. 74. tract. 13. disp. 6. sect. 20. num. 139. vbi has etiam adducunt rationes pro hac firmanda sententiâ, quia delectatio non est mortalis, nisi obiectum eius sit mortale; sed perceptio illius suavis temperamenti, aut proportionati tangibilis non est mortalis: ergo delectatio, quæ de illa

M 4 tanquam